

Što francuski kolonijalisti ne će da priznaju, vidi se najbolje iz ovoga navoda: »Francuska vlada je spremna da prizna postojanje »alžirske individualnosti« ili »postojanje dviju etničkih grupacija« u Alžiru, ali ne prihvaća zahtjev ustanika za priznavanjem alžirske nacionalnosti.« (V, 3. VII. 56.) Priznali bi im dakle eventualno nacionalnost u našem smislu, ali ne će da im je priznaju u svojem smislu, ne će da priznaju Alžircima državnost, ne žele im priznati suverenost i suverenitet, pravo na narodno samoodređenje i sl. — kolonijalistička je teza, da Alžir nije došao u vezu s Francuskom »ugovorom« kao Tunis i Maroko (koji su pravni »subjekti«), nego da je (kao »objekt«) osvojen silom oružja, da je *nikakvu* državnost zamijenila *francuska* državnost. Po kolonijalističkom shvaćanju s Tunisom se može raskinuti ugovorom, ali s Alžirom se ne može, jer on nema *državnosti*, nema se dakle ni s kime ni o čemu pregovarati. To znači, da Alžircima ne preostaje drugo, nego da se polazeći od svojih etničkih osobina pozivaju na načelo narodnog samoodređenja i da se uzdaju u svoje oružje, a oni to oboje očito i čine.

Da zaključimo: u onim rjeđim slučajevima, kad u francuskom ili engleskom tekstu dolaze riječi »nation« i »nationalité«, odnosno »nationality« u smislu, što odgovara našem, prevest ćemo ih *narod* i *narodnost*, odnosno ako se radi o terminu u naučnom ili publicističkom tekstu, *nacija* i *nacionalnost*. Ali ako je pisac stranog teksta mislio što drugo, moramo prevesti njegovu misao, dakle, *zemlja*, *država*, *građani*, odnosno *državljanstvo*, *državnost*, *suverenitet* i t. d. — kako već smisao zahtijeva. Samo bi *Ujedinjeni narodi* (stilski i *nacije*) moralo ostati, jer je to, kako smo rekli, ime ove zajednice država, odgovara dakle vlastitoj imenici. Imamo pravo zahtijevati od prevodilaca da prevode smisao, da sami razumiju, što prevode, a od ljudi, što pišu našim jezikom, da znaju, što pišu. Mislim, da ne može biti skromnijeg zahtjeva.

O S V R T I

ČETRNAESTI (POSLJEDNJI) SASTANAK PRAVOPISNE KOMISIJE

Kad se pristupilo izvršavanju zaključaka 13. sjednice Pravopisne komisije, po kojem Matica Hrvatska i Matica Srpska same mogu da odaberu sastavljače školskoga pravopisa između članova Pravopisne komisije, pokazalo se, da takav pravopis ne bi zapravo bio pravopis Pravopisne komisije, nego tih pojedinih sastavljača. To bi u neku ruku bilo iznevjeravanje osnovnih principa,

po kojima se pristupilo čitavom tom poslu. Stoga se ukazala potreba da se taj zaključak promijeni, pa su Matice pozvale Pravopisnu komisiju 7. travnja u Novi Sad, da raspravi to pitanje, razmotri razloge i eventualno promijeni svoj zaključak.

Pravopisna komisija uvažila je razloge za promjenu prijašnjeg zaključka, pa je stvorila jednoglasno nov zaključak, po kojem je ona autor i školskoga pravopisa, jednako kao i velikog pravopisa. Ali kako kolektivna izrada pravopisa iziskuje mnogo vremena i

mного zasjedanja, kao što se to vidjelo pri izradi velikog pravopisa, zaključeno je, da školski pravopis stiliziraju i rječnik redigiraju dva člana Pravopisne komisije, dakako prema principima velikog pravopisa, i da onda cjelokupni tekst pravopisnog rječnika predadu u prijepisu na uvid svakom članu komisije, koji će u određenom vremenu dati svoje primjedbe i prijedloge za eventualno usavršavanje. Stilizatori su dužni uzimati u obzir obrazložene i opravdane primjedbe, a o njihovoj opravdanosti raspravljat će na zajedničkoj sjednici s dvojicom delegata Pravopisne komisije. Dakako, s obzirom na to, što je mali pravopis pretežno namijenjen školskim potrebama, pri njegovoj stilizaciji treba uvažavati pedagoške principe. Latiničko i ijekavsko izdanje školskog pravopisa izdat će Matica Hrvatska u Zagrebu, a ćirilčko i ekavsko izdanje, koje će po tekstu biti jednako, ijekavskom, izdat će Matica Srpska u Novom Sadu. Sav posao oko školskog pravopisa treba da bude završen 1. studenoga 1959., pa su toga dana stilizatori dužni predati Maticama uređen tekst pravopisa za štampu. Tako bi i veliki i mali pravopis izašli iz štampe oko 1. siječnja 1960. Treba naime znati, da su pravopisna pravila velikog pravopisa već u štampi, a njegov pravopisni rječnik predaje se u štampu 15. kolovoza 1959.

Na istoj sjednici izabrani su jednoglasno za stilizatore školskoga pravopisa prof. dr. Mihailo Stevanović iz Beograda i prof. dr. Ljudevit Jonke iz Zagreba. Za delegate Pravopisne komisije, koji će zajedno sa stilizatorima razmotriti opravdanost primjedbi članova komisije, izabrani su prof. Pavle Rogić iz Zagreba i prof. dr. Jovan Vuković iz Sarajeva.

Posljednjoj sjednici Pravopisne komisije u Novom Sadu prisustvovali su i predsjednik i tajnik Matice Srpske, predsjednik i tajnik Matice Hrvatske i gospodarski tajnici obiju Matice.

Ljudevit Jonke

DOMAĆI ZADATAK ILI DOMAĆA ZADAĆA?

Na kraju svakog školskog sata nastavnicima obično zadaju učenicima, da kod kuće što god nauče, prepisu, prevedu, pročitaju, riješe neki matematički problem i sl. Jedni to zovu *domaći zadatak*, a drugi *domaća zadaća*. Koji imaju pravo?

Na prvi pogled oba su naziva dobra. Ne može se reći ni to, da je jedan od tih naziva nepravilan. Pa ipak, prema mome mišljenju, ovdje bi trebalo govoriti i pisati *domaća zadaća*, a ne *domaći zadatak*.

Evo zašto:

I zadatak i zadaća imaju isto značenje samo u određenim slučajevima. Da vidimo, šta o tome piše u rječnicima našeg jezika! Uzet ćemo Broz-Ivekovića, jer Akademijini jezični stručnjaci nisu još obraditi riječi, koje počinju sa z. U drugom dijelu toga rječnika, na str. 766b objašnjava se riječ *zadatak* ovako:

»zadátak, zadátka, m. što se kome zada da učini, die Aufgabe, pensum, opus.«

Na isti način tumači tu imenicu i dr. Lujo Bakotić. Evo šta on kaže:

»zadátak, -tka, m. 1. rad koji ima da se izvrši; 2. rad koji je nekome poveren, ili koji je neko sebi stavio u dužnost da ga izvrši; staviti sebi u zadatak; 3. pismeni sastav koji ima da uradi đak: latinski -; francuski -; - iz matematike.« (V. »Rječnik srpskohrvatskog književnog jezika« Bgd, 1936., str. 254a.)

Ni u jednom ni u drugom rječniku, pa ni kod Ristića i Kangrga, koji također objašnjavaju zadatak kao die Aufgabe i das Problem (v. »Enciklopedijski sh.-njem. rječnik«, str. 224a) nije zabilježena riječ *zadaća*. Ali primjeri iz današnjeg govornog jezika (naročito u zapadnom dijelu našeg jezičnog područja) pokazuju nam, da *zadaća* znači isto što i *zadatak*, kako je ta imenica objašnjena u spomenutim rječnicima, dakle: ono, što se kome zada, da učini.

Ovdje treba napomenuti, da *zadaća* i *zadatak* imaju svoje apstraktno i konkretno značenje. Kad kažemo, da su učenici dobili za zadatak, da prevedu jedan odlomak sa